PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (trečioji kolegija) NUTARTIS

2005 m. liepos 11 d.*

Byloje T-294/04

Internationaler Hilfsfonds eV, įsteigta Rosbach (Vokietija), atstovaujama advokato H. Kaltenecker,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą M.-J. Jonczy ir S. Fries, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

dėl prašymo atlyginti tariamai patirtą žalą, kurią sudaro trijų procedūrų Europos ombudsmeno institucijoje metu patirtos advokato išlaidos,

* Proceso kalba: vokiečių.

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(trečioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. Jaeger, teisėjai J. Azizi ir E. Cremona,

kancleris H. Jung,

priima šią

Nutartį

Teisės aktai

1 EB 288 straipsnio antroji pastraipa numato:

„Deliktinės atsakomybės atveju Bendrija pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią, eidami savo pareigas, padaro jos institucijos ar jų tarnautojai."

2 Pagal EB 21 straipsnio antrąją pastraipą kiekvienas Sąjungos pilietis gali kreiptis į ombudsmeną, kurio pareigybė įsteigta pagal 195 straipsnį.

3 EB 195 straipsnio 1 dalis numato:

„Europos Parlamentas skiria ombudsmeną, turintį įgaliojimus priimti kiekvieno Sąjungos piliečio arba kiekvieno bet kurioje valstybėje narėje gyvenančio ar savo registruotą buveinę turinčio fizinio arba juridinio asmens skundus dėl netinkamo administravimo atvejų Bendrijos institucijų ar įstaigų veikloje, išskyrus Teisingumo Teismą ir Pirmosios instancijos teismą, kai šie vykdo teismines funkcijas.

Eidamas savo pareigas, ombudsmenas, jo nuomone, reikalingus tyrimus atlieka arba savo paties iniciatyva, arba remdamasis jam tiesiogiai ar per Europos Parlamento narį pateiktais skundais, išskyrus atvejus, kai įtariamieji faktai yra ar jau buvo nagrinėjami teismine tvarka. Tais atvejais, kai ombudsmenas nustato netinkamo administravimo atvejį, jis šiuo reikalu kreipiasi į atitinkamą instituciją, kuri per tris mėnesius privalo informuoti jį apie savo požiūrį. Paskui ombudsmenas siunčia pranešimą Europos Parlamentui ir atitinkamai institucijai. Skundą pateikęs asmuo informuojamas apie tokių tyrimų rezultatus.

Ombudsmenas Europos Parlamentui pateikia metų pranešimą apie savo tyrimų rezultatus."

4 Pagal EB 195 straipsnio 4 dalį 1994 m. kovo 9 d. Parlamentas priėmė Sprendimą 94/262/EAPB, EB, Euroatomas dėl ombudsmeno pareigų atlikimą reglamentuojančių nuostatų ir bendrųjų sąlygų (OL L 113, p. 15).

5 Pagal Sprendimo 94/262 2 straipsnio 6 dalį ombudsmenui pateikiami skundai nedaro įtakos terminams pateikti apeliaciją administraciniame arba teismo procese. Be to, Sprendimo 94/262 2 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad jei ombudsmenas turi pripažinti skundą nepriimtinu arba nutraukti jo nagrinėjimą dėl to, kad skunde pateikiami faktai nagrinėjami ar buvo išnagrinėti teismo keliu, visų jo iki to momento atliktų tyrimų rezultatai turi būti sutvarkyti nesiimant jokių tolesnių veiksmų.

Faktinės aplinkybės

6 Ieškovė yra nevyriausybinė organizacija (NVO) pagal Vokietijos teisę, padedanti pabėgėliams, karo ir stichinių nelaimių aukoms. 1993–1997 m. ji pateikė Komisijai šešias paraiškas dėl bendro veiklos finansavimo.

7 Nagrinėdamos pirmąsias paraiškas, Komisijos tarnybos manė: kadangi ieškovė neatitiko projektų bendro finansavimo sąlygų, jai NVO skirta pagalba negalėjo būti skiriama. Apie tai ieškovei buvo pranešta 1993 m. spalio 12 d. laišku. 1996 m. liepos 29 d. laiške Komisija paaiškino pagrindines priežastis, lėmusias jos išvadą, kad ieškovė negalėjo būti laikoma tinkama NVO.

8 1996 m. gruodžio 5 d. ieškovė Komisijai pateikė naują projektą. 1997 m. rugsėjo mėn. Komisijai buvo pateikta iš dalies pakeista šio projekto redakcija. Komisija nesprendė dėl šių naujų bendro finansavimo paraiškų, manydama, kad 1993 m. spalio 12 d. Sprendimas dėl ieškovės netinkamumo lieka galioti.

9 Todėl ieškovė trimis skundais – vienu 1998 m. ir dviem 2000 m. – kreipėsi į ombudsmeną. Šie skundai iš esmės buvo pateikti dėl dviejų dalykų, t. y. dėl galimybės ieškovei susipažinti su byla ir dėl Komisijos negero bei netinkamo jos paraiškų nagrinėjimo.

10 Dėl galimybės susipažinti su dokumentais ombudsmenas 2001 m. lapkričio 30 d. Sprendimu padarė išvadą, kad Komisijos ieškovei pasiūlytas dokumentų sąrašas buvo neišsamus, kad Komisija be jokios priežasties neleido susipažinti su kai kuriais dokumentais ir todėl toks jos elgesys galėjo būti netinkamo administravimo atvejis. Jis pasiūlė Komisijai leisti tinkamai susipažinti su dokumentais. 2001 m. spalio 26 d. šios institucijos patalpose su jais buvo susipažinta. Be to, ombudsmenas pripažino netinkamo administravimo atvejį, nes ieškovė neturėjo galimybės būti išklausyta dėl trečiųjų asmenų Komisijai pateiktos informacijos, kuria buvo pasiremta priimant jai nepalankų sprendimą.

11 Dėl klausimo, ar ieškovės paraiškos buvo gerai ir tinkamai išnagrinėtos, ombudsmenas kitu irgi 2001 m. lapkričio 30 d. priimtu sprendimu dėl Komisijos atsižvelgimo į tam tikrą iš trečiųjų asmenų gautą informaciją pripažino, jog toks nagrinėjimas nebuvo atliktas. Be to, 2000 m. liepos 11 d. Sprendime ombudsmenas pareiškė kritinę pastabą dėl fakto, kad Komisija per ilgai užtruko raštu pateikti priežastis, kuriomis remdamasi nusprendė dėl ieškovės netinkamumo. Galiausiai dėl Komisijos nepriimto formalaus sprendimo dėl 1996 m. gruodžio mėn. ir 1997 m. rugsėjo mėn. ieškovės pateiktų paraiškų ombudsmenas 2001 m. liepos 19 d. Sprendime rekomendavo Komisijai dėl šių paraiškų nuspręsti iki 2001 m. spalio 31 dienos.

12 Kad įvykdytų ombudsmeno rekomendaciją, 2001 m. spalio 16 d. Komisija ieškovei nusiuntė laišką, kuriuo dvi 1996 m. gruodžio mėn. ir 1997 m. rugsėjo mėn. pateiktos paraiškos buvo atmestos dėl ieškovės netinkamumo gauti bendrą finansavimą.

13 Ieškovė 2001 m. gruodžio 15 d. pareiškė ieškinį dėl 2001 m. spalio 16 d. laiško. 2003 m. rugsėjo 18 d. Sprendimu *Internationaler Hilfsfonds prieš Komisiją* (T-321/01, Rink. p. II-3225) Pirmosios instancijos teismas panaikino 2001 m. spalio 16 d. Komisijos sprendimą, kuriuo atsisakoma patenkinti ieškovės 1996 m. gruodžio mėn. ir 1997 m. rugsėjo mėn. paraiškas dėl bendro finansavimo, ir priteisė iš atsakovės padengti bylinėjimosi išlaidas.

14 Ieškinyje ieškovė taip pat buvo prašiusi priteisti iš atsakovės atlyginti ombudsmeno procedūros metu patirtas išlaidas. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad su ombudsmeno procedūra susijusios išlaidos neturėtų būti laikomos būtinomis Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 91 straipsnio b punkto prasme ir todėl nėra atlygintinos.

Procedūra ir šalių reikalavimai

15 2004 m. liepos 23 d. ieškovė pareiškė šį ieškinį.

16 Ji Pirmosios instancijos teismo prašo:

— priteisti iš atsakovės 54 037 eurų sumą už patirtą materialinę žalą,

— priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidas.

17 Atsakovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį kaip nepriimtiną ir (arba) nepagrįstą,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

18 Pagal Procedūros reglamento 111 straipsnį, jei Pirmosios instancijos teismas akivaizdžiai neturi jurisdikcijos nagrinėti ieškinio arba jeigu ieškinys yra akivaizdžiai nepriimtinas arba akivaizdžiai neturi jokio teisinio pagrindo, išklausęs generalinį advokatą Pirmosios instancijos teismas gali motyvuota nutartimi ir nesiimdamas jokių kitų veiksmų nagrinėjamoje byloje priimti sprendimą dėl šio ieškinio.

19 Šioje byloje Pirmosios instancijos teismas mano, kad yra pakankamai bylos dokumentų priimti sprendimą, nesiimant jokių kitų veiksmų nagrinėjamoje byloje.

Dėl priimtinumo

Šalių argumentai

20 Atsakovė teigia, jog pagal nusistovėjusią teismų praktiką, kad būtų patenkinti Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimai, svarbu, jog

ieškinyje, kuriuo, remiantis Bendrijos deliktine atsakomybe, siekiama tariamai Bendrijos institucijos padarytos žalos atlyginimo, būtų nurodyti elementai, leidžiantys nustatyti elgesį, kuriuo ieškovas kaltina instituciją, priežastis, dėl kurių jis mano egzistuojantį priežastinį ryšį tarp tokio elgesio ir jo tariamai patirtos žalos, bei šios žalos pobūdį ir dydį (2004 m. vasario 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Calberson GE prieš Komisiją*, T-215/01, T-220/01 ir T-221/01, Rink. p. II-587, 176 punktas).

21 Atsakovė tvirtina, kad net perskaičiusi ieškinį kelis kartus ji nesugebėjo suprasti, dėl kokio elgesio yra kaltinama. Ji priduria, kad ieškovės ombudsmeno sprendimams suteikiama svarba ir tai, kad ieškovė cituoja ilgas jų ištraukas, skatina manyti, jog ji bet kuriuo atveju įsitikinusi, kad skundžiamas atsakovės elgesys buvo neteisėtas. Ji daro išvadą, kad jai nepriklauso išpainioti kaltinimų rezginio tam, kad rastų tinkamus, t. y. leidžiančius nustatyti Bendrijos atsakomybę sukeliantį neteisėtą jos elgesį.

22 Ieškovė mano, kad ieškinys atitinka visas Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto sąlygas.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

23 Primintina, kad pagal Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio pirmąją pastraipą, Pirmosios instancijos teismui taikomą pagal to paties statuto 53 straipsnio pirmąją pastraipą ir pagal Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą, punktą ieškinyje nurodomas ginčo dalykas ir teisinių pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Toks nurodymas turi būti pakankamai aiškus ir tikslus, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Pirmosios instancijos teismas galėtų priimti sprendimą,

prireikus, nesiremdamas jokia kita pagrindžiančia informacija. Siekiant užtikrinti teisinį saugumą bei gerą teisingumo vykdymą tam, kad ieškinys būtų priimtinas, pačiame ieškinio tekste turi būti nurodytos pagrindinės teisinės ir faktinės aplinkybės, kuriomis jis yra paremtas, arba bet kuriuo atveju – jų santrauka, išdėstytos nuosekliai ir suprantamai (1993 m. balandžio 28 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *De Hoe prieš Komisiją*, T-85/92, Rink. p. II-523, 20 punktas ir 1998 m. sausio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dubois et Fils prieš Tarybą ir Komisiją*, T-113/96, Rink. p. II-125, 29 punktas).

24 Tam, kad atitiktų šiuos reikalavimus, ieškinyje dėl Bendrijos institucijos padarytos žalos atlyginimo turi būti nurodyti duomenys, leidžiantys nustatyti elgesį, kuriuo ieškovas kaltina instituciją, priežastys, paskatinusios jį manyti, jog tarp šių veiksmų ir žalos, kurią jis tvirtina patyręs, egzistuoja priežastinis ryšys bei žalos pobūdis ir dydis (23 punkte cituoto sprendimo *Dubois et Fils prieš Komisiją* 30 punktas).

25 Nagrinėjamoje byloje visų pirma būtina pastebėti, kad ieškovės dokumentai yra painūs. Tačiau neabejotina, kad ieškiniu siekiama deliktinės Bendrijos atsakomybės pripažinimo tam, kad būtų gautas tariamai patirtos žalos, t. y. trijų ombudsmeno procedūrų metu patirtų išlaidų advokatui, atlyginimas.

26 Pažymėtina, kad ieškinys taip pat leidžia nustatyti dvi tariamai klaidingo atsakovės elgesio, ieškovės nuomone, padariusio jai žalą, rūšis, t. y. nurodytas ombudsmeno kritinėje pastaboje bei 13 punkte minėtame Pirmosios instancijos teismo sprendime *Internationaler Hilfsfonds prieš Komisiją*. Konkrečiau kalbant, pirmoji elgesio rūšis apima faktą, kad atsakovei susipažinti pasiūlytų dokumentų sąrašas nebuvo išsamus, kad ieškovė neturėjo galimybės būti formaliai išklausyta dėl atsakovės iš trečiųjų asmenų gautos informacijos ir kad atsakovė per ilgai uždelsė paaiškinti pagrindines priežastis, kuriomis remdamasi 1993 m. ji nusprendė dėl ieškovės netinkamumo, tai

padarydama tik 1996 m. liepos 29 d. laiške. Antroji elgesio rūšis apima tai, kad nebuvo iš naujo nagrinėjamas ieškovės tinkamumas pagal jos 1996–1997 metų bendro finansavimo paraiškas. Be to, pažymėtina, kad Komisija pareiškė savo gynybinę poziciją dėl kiekvienos iš šių tariamo neteisėto elgesio rūšių.

27 Be to, ieškovė aiškiai nurodo tiesioginio priežastinio ryšio tarp nurodytos žalos ir atskirų klaidingų poelgių, kuriais kaltinama Komisija, buvimą. Ji nurodo, kad neturėdama pagrindinių teisinių žinių, be to, kadangi nevyko bendradarbiavimas, o kartais atsakovė net trukdė, ji buvo priversta kreiptis į advokatą patarimų, kad būtų baigta ombudsmeno skundo nagrinėjimo procedūra ir kad ji būtų užtikrinta, jog gaus atsakymus į daugybę praėjusiais metais pateiktų paraiškų.

28 Galiausiai ieškinys taip pat leidžia nustatyti elgesiu, kuriuo kaltinama atsakovė, padarytos žalos dydį. Šiuo atžvilgiu ieškovė nurodo, kad išlaidos advokatui, į kurį ji kreipėsi ombudsmeno procedūros metu, sudaro 54 037 eurų.

29 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad ieškinys tenkina Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte numatytas aiškumo ir tikslumo sąlygas.

30 Todėl atsakovės pareikštas prieštaravimas dėl priimtinumo turi būti atmestas.

Dėl esmės

Šalių argumentai

31 Ieškovė pabrėžia, kad pareikšdama šį ieškinį ji tikisi, jog pareiškiant ieškinį dėl žalos atlyginimo bus paskelbtas reikšmingas sprendimas dėl galimybės gauti ombudsmeno procedūros metu patirtų išlaidų advokatui atlyginimą.

32 Ji primena, kad ieškiniu dėl žalos atlyginimo turi būti siekiama atlyginti žalą, patirtą dėl akto, jo arba jų nepriėmimo arba dėl Bendrijos institucijų neteisėto elgesio. Nagrinėjamoje byloje kalbama apie didelį neatsargumą, pasireiškusį teisės akto nepriėmimu, bei apie neteisėtą elgesį, kuriuo kaltinama atsakovė dėl ieškovės neišklausymo, klaidingo dokumentų sąrašo sudarymo, neatsižvelgimo į audito procedūrą, šmeižiančių pareiškimų dėl sukčiavimo arba klaidingo ieškovės situacijos ir jos tinkamumo NVO veiklos bendram finansavimui įvertinimo. Šiais neteisėtais atsakovės veiksmais pažeidžiami daugelis gero administravimo principų, laikomų tinkamomis apsaugos normomis EB 288 straipsnio antrosios pastraipos prasme.

33 Ieškovė teigia, kad jei atsakovė nebūtų elgusis neteisėtai, nebūtų prireikę įvairių skundo procedūrų, kurias ji pradėjo padedama advokatų kontoros, ir taip būtų išvengta žalos, t. y. honorarų sumokėjimo. Taip įrodomas priežastinis ryšys tarp neteisėto atsakovės elgesio ir atsiradusios žalos.

34 Ji pabrėžia ieškinio dėl žalos atlyginimo savarankiškumą bei jos teisę pareikšti ieškinį dėl deliktinės atsakomybės remiantis ombudsmeno procedūra. Galiausiai ji teigia, kad neteisėtas atsakovės elgesys buvo tęstinis, todėl dėl jo galima pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo, nes dar nepasibaigė penkerių metų terminas.

35 Atsakovė teigia, kad ieškinys yra akivaizdžiai nepagrįstas.

36 Ji nurodo, kad, pirma, su ombudsmeno procedūra susijusios advokato išlaidos niekada nėra atlyginamos. Priešingai nei vykstant procesams Bendrijos teismuose, ombudsmeno procedūros metu nėra būtina būti atstovaujamam advokato. Todėl piliečio pasirinkimo laisvė ombudsmeno procedūros metu būti atstovaujamam advokato reikštų, kad dėl to patirtas išlaidas privalo padengti jis pats. Atsakovės nuomone, būtent dėl pasirinkimo laisvės nebuvimo Bendrijos teismuose, kai advokato dalyvavimas yra būtinas, teismo procesas apima sprendimą dėl išlaidų, įskaičiuojant advokato išlaidas.

37 Atsakovė priduria, kad jei ieškovė gali kreiptis tik į ombudsmeną arba bet kuriuo atveju kreiptis į jį prieš pareiškiant ieškinį Pirmosios instancijos teisme, ji neturėtų patirti išlaidų, kurios, nebūdamos nei privalomomis, nei būtinomis, negali būti priskirtos atlyginti atsakovei.

38 Antra, atsakovė teigia, kad ieškovė neįrodė, jog buvo įgyvendintos visos sąlygos, suteikiančios jai teisę į žalos atlyginimą.

39 Dėl pirmų dviejų sąlygų, t. y. dėl pakankamai tiksliai teisės norma, suteikiančia individualiems asmenims teisę, apibrėžto pažeidimo, atsakovė teigia, kad ieškovė mano, jog pakanka nurodyti ombudsmeno sprendimus. Tačiau ombudsmeno sprendimai yra ribojami jiems nustatytų sąlygų, neatitinkančių tų, kurios turi būti tenkinamos siekiant nustatyti teisę į atlyginimą. Kritinė pastaba arba ombudsmeno konstatuotas pažeidimas neturėtų būti paprasčiausiai prilyginamas pakankamai teisės norma, kuri yra gero administravimo principas, apibrėžtam pažeidimui. Todėl ombudsmeno sprendimai neįpareigotų Pirmosios instancijos teismo ir neatleistų jo nuo pareigos išnagrinėti, ar įvykdytos visos svarstomos sąlygos. Tokį požiūrį patvirtina 2004 m. spalio 15 d. Pirmosios instancijos teismo pirmininko nutartis *Tillack prieš Komisiją* (T-193/04 R, Rink. p. II-3575, 60 punktas).

40 Dėl trečiosios sąlygos, t. y. priežastinio ryšio tarp neteisėto elgesio ir tariamos žalos, atsakovė pastebi, kad ieškovė apsiriboja teiginiu, jog egzistuoja tiesioginis priežastinis ryšys. Ji priduria, kad jai nereikia įrodyti, jog sąlygos yra tenkinamos; kadangi ieškovė neįvykdė savo pareigos, ieškinį būtina atmesti kaip akivaizdžiai nepagrįstą.

41 Papildomai atsakovė nurodo, kad ombudsmenas savo skundus suskirstė į tris grupes: aplinkybės, dėl kurių buvo priimtas 1993 m. sprendimas, susijęs su ieškovės netinkamumu, galimybė susipažinti su byla ir 1996–1997 m. ieškovės pateiktos paraiškos, dėl kurių nebuvo priimti sprendimai.

42 Dėl aplinkybių, kurių pagrindu buvo priimtas 1993 m. sprendimas dėl ieškovės netinkamumo, atsakovė primena, kad pagal Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnį bylos prieš Bendriją su deliktine atsakomybe susijusiais klausimais nebekeliamos praėjus penkeriems metams po tokio įvykio, dėl kurio norima tą bylą iškelti. Senaties

terminas dėl galimos teisės į žalos atlyginimą suėjo, nes ieškovė nepareiškė ieškinio per penkerius metus po sprendimo priėmimo ir dėl patirtos žalos nesikreipė į kompetentingą instituciją.

43 Dėl galimybės susipažinti su dokumentais atsakovė teigia, kad šis faktas įvyko 1998 m., taigi – taip pat daugiau nei prieš penkerius metus. Kadangi dėl to ieškovė nepareiškė ieškinio nuo 1998 m. ir nesikreipė į Bendrijos institucijas dėl šios teisės, laikytina, kad ir jai suėjo senaties terminas. Be to, nėra teisės normą apibrėžto pažeidimo.

44 Atsakovė mano, kad dėl 1996–1997 m. pateiktų paraiškų, dėl kurių nebuvo priimti sprendimai, taip pat yra suėjęs senaties terminas. Nuo šių paraiškų pateikimo dienos ieškovė nepareiškė ieškinio dėl neveikimo ar dėl žalos atlyginimo. Todėl dabar ji negali teigti patyrusi žalą, kuri nebūtų atsiradusi, jeigu būtų pasinaudojusi šiomis gynybos priemonėmis.

45 Dėl 13 punkte minėto sprendimo *Internationaler Hilfsfonds prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismo neteisėtu pripažinto elgesio atsakovė teigia, kad nebūtina atsakyti į klausimą, ar toks pažeidimas yra pakankamai apibūdintas, jog galėtų pagrįsti teisę į žalos atlyginimą, nes bet kuriuo atveju abiem atvejais nėra priežastinio ryšio su nurodytomis išlaidomis. Pirma, nurodytos advokato išlaidos yra susijusios su iki sprendimo paskelbimo vykusiomis procedūromis. Antra, nėra priežastinio ryšio.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

46 Visų pirma būtina pažymėti, kad šiuo ieškiniu ieškovė siekia, jog Bendrija jai atlygintų trijų ombudsmeno procedūrų metu patirtas išlaidas advokatui.

47 Primintina, kad įsteigus Europos ombudsmeno instituciją, Sutartis Sąjungos piliečiams suteikė alternatyvų ieškiniui Bendrijos teisme teisių gynimo būdą ginti savo interesus. Šis alternatyvus neteisminis teisių gynimo būdas atitinka specialius kriterijus ir nebūtinai siekia to paties tikslo, kaip ieškinys (2002 m. balandžio 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Lamberts prieš Ombudsmeną*, T-209/00, Rink. p. II-2203, 65 punktas).

48 Be to, kaip matyti iš EB 195 straipsnio 1 dalies ir iš Sprendimo 94/262 2 straipsnio 6 ir 7 dalių, šių dviejų teisių gynimo būdų negalima naudoti tuo pačiu metu. Iš tiesų, nors ombudsmenui pateikti skundai nenutraukia senaties termino pareikšti ieškinį Bendrijos teisme, vis dėlto ombudsmenas turi nutraukti savo tyrimą ir pripažinti skundą nepriimtinu, jei suinteresuotas pilietis tuo pačiu metu dėl tų pačių faktų yra pareiškęs ieškinį Bendrijos teisme. Todėl pilietis turėtų nuspręsti, kuris iš dviejų teisių gynimo būdų gali geriau atitikti jo interesus (47 punkte minėto sprendimo *Lamberts prieš Ombudsmeną* 66 punktas).

49 Be to, primintina, kad 13 punkte minėtame sprendime *Internationaler Hilfsfonds prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas panaikino 2001 m. spalio 16 d. Komisijos sprendimą, atmetantį 1996 m. gruodžio mėn. ir 1997 m. rugsėjo mėn. ieškovės paraiškas bendram finansavimui, ir priteisė iš atsakovės padengti bylinėjimosi išlaidas. Ieškinyje ieškovė taip pat buvo prašiusi priteisti iš atsakovės atlyginti ombudsmeno procedūros metu patirtas išlaidas. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad su ombudsmeno procedūra susijusios išlaidos neturėtų būti laikomos būtinomis Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 91 straipsnio b punkto prasme, todėl nėra atlygintinos.

50 Iš tikrųjų pagal Procedūros reglamento 91 straipsnio b punktą atlygintomis išlaidomis laikomos „būtinos išlaidos, kurias dėl proceso patyrė šalys, pirmiausia kelionės bei gyvenimo išlaidos ir atstovų, patarėjų arba advokatų atlyginimas". Iš šios nuostatos išplaukia, kad atlygintinas išlaidas sudaro tik, pirma, patirtosios dėl proceso Pirmosios instancijos teisme ir, antra, šiam procesui būtinos išlaidos (žr. 2002 m. sausio 10 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Starway prieš Tarybą*, T-80/97 DEP, Rink. p. II-1, 24 punktą bei ten nurodomą teismų praktiką). Be to, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad nors pagrindinė teisinio darbo dalis paprastai atliekama ikiteisminės procedūros metu, primintina, jog „procesas" Procedūros reglamento 91 straipsnio prasme reiškia tik Pirmosios instancijos teismo procesą, neįtraukiant prieš tai buvusios stadijos. Tai, *inter alia*, išplaukia iš to paties Procedūros reglamento 90 straipsnio, kuris nurodo: „procesas pirmosios instancijos teisme" (žr. 2002 m. sausio 24 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Groupe Origny prieš Komisiją*, T-38/95 DEP, Rink. p. II-217, 29 punktą ir ten nurodomą teismų praktiką).

51 Nagrinėjamu atveju pareikšdama ieškinį dėl žalos atlyginimo ieškovė siekia, kad jai būtų atlygintos išlaidos advokatui, patirtos ombudsmeno proceso metu. Šiuo klausimu pažymėtina, kad tokių išlaidų pripažinimas žala prieštarautų Pirmosios instancijos teismo praktikai dėl šių išlaidų, kaip bylinėjimosi, neatlyginimo.

52 Iš tiesų pastebėtina, kad, priešingai nei procesas Bendrijos teismuose, ombudsmeno procedūrai nėra būtina advokato pagalba. Skunde pakanka nurodyti faktus, tačiau nebūtina pateikti teisinių argumentų. Todėl tokiomis aplinkybėmis piliečiui laisvai pasirinkus ombudsmeno procedūros metu būti atstovaujamam advokato reiškia, kad jis pats privalo padengti išlaidas. Būtent dėl pasirinkimo laisvės nebuvimo Bendrijos teismuose, kai advokato dalyvavimas yra būtinas, teismo procesas apima sprendimą dėl išlaidų, įskaičiuojant advokato išlaidas.

53 Be kita ko, primintina, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog išlaidos advokato konsultacijai administracinių procedūrų ikiteisminės stadijos, organizuotos pagal Europos Bendrijų pareigūnų tarnybos nuostatų 90 straipsnį, metu turi būti atskirtos nuo advokato honoraro už atstovavimą teismo procese. Nors ir tokiu atveju negalima uždrausti suinteresuotiesiems asmenims šioje stadijoje konsultuotis su advokatu, nes tai yra jų, o ne atsakovės pasirinkimo dalykas. Todėl Teisingumo Teismas manė, kad bet koks priežastinis ryšys tarp tariamos žalos, t. y. ikiteisminės procedūros metu patirtų advokato išlaidų, ir Bendrijos veiksmų prieštarauja teisei, todėl reikalavimas atlyginti žalą turi būti ne tik atmestas, bet ir gali būti laikomas visiškai teisiškai nepagrįstu bei įžeidžiančiu, ir į tai reikėtų atsižvelgti sprendžiant klausimą dėl bylinėjimosi išlaidų (1978 m. kovo 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Herpels prieš Komisiją*, 54/77, Rink. p. 585, 45–50 punktai).

54 Šiuo atžvilgiu pabrėžtina, kad, skirtingai nuo ikiteisminių procedūrų pagal Europos Bendrijų pareigūnų tarnybos nuostatų 90 straipsnį, ieškovė prieš pareikšdama ieškinį Pirmosios instancijos teisme gali laisvai kreiptis į ombudsmeną.

55 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, darytina išvada, kad ombudsmeno procedūros metu patirtos advokato išlaidos, kaip žala, nėra atlygintinos ieškinio dėl žalos atlyginimo atveju.

56 Be to, pažymėtina, kad ieškovė neįrodė tiesioginio priežastinio ryšio tarp neteisėto elgesio, kuriuo ji kaltina atsakovę, ir jos prašomos atlyginti žalos. Primintina, kad ombudsmeno procedūros metu advokato dalyvavimas nėra būtinas. Šiomis aplinkybėmis laisvas piliečio pasirinkimas kreiptis į ombudsmeną ir jo procedūros metu būti atstovaujamam advokato negali būti būtina ir tiesioginė galimo Bendrijos institucijos netinkamo administravimo pasekmė.

57 Iš to išplaukia, kad ieškinys turi būti atmestas kaip akivaizdžiai nepagrįstas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

58 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi atsakovė prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir ieškovė pralaimėjo bylą, pastaroji turi padengti bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (trečioji kolegija)

nutaria:

1. Atmesti ieškinį kaip akivaizdžiai teisiškai nepagrįstą.

2. Priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Piimta 2005 m. liepos 11 d. Liuksemburge.

Kancleris

H. Jung

Pirmininkas

M. Jaeger